

Webinar FAGUS:

Fremmede arter – håndtering i praksis

01.02.2022

Janicke Haug

Naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper

- § 6.(*generell aktsomhetsplikt*)
- § 7.(*prinsipper for offentlig beslutningstaking i §§ 8 til 12*)

Prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd, og ved forvaltning av fast eiendom. Vurderingen etter første punktum skal fremgå av beslutningen.

- § 8.(*kunnskapsgrunnlaget*)
- § 12.(*miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder*)

Forskrift om fremmede organismer

§ 9. *Forbud mot utsetting og omsetning*

Det er forbudt å sette ut og omsette organismer som er oppført i vedlegg I.

Kapittel V. Krav til aktsomhet og til virksomheter og tiltak som kan medføre spredning av fremmede organismer

§ 18. *Alminnelige krav til aktsomhet*

- a. ha kunnskap om den risiko for uheldige følger
- b. treffe forebyggende tiltak for å hindre at aktiviteten medfører uheldige følger for det biologiske mangfold, og for raskt å avdekke utilsiktet spredning av fremmede organismer.

Forskrift om fremmede organismer

§ 26. *Plikt til å utføre internkontroll*

- (1) Virksomheter som driver med innførsel, omsetning, hold eller utsetting av fremmede organismer
- (2) Internkontrollen skal sikre at virksomhetens ansatte har kunnskap om reglene
- (3) Internkontrollen skal som et minimum inneholde:
 - a. rutiner for å sikre at kravene i eller i medhold av forskriften blir overholdt,
 - b. rutiner virksomheten følger dersom avvik oppstår og for å hindre gjentakelse av avvik,
 - c. rutiner for å sikre at ansatte, eller andre som er involvert i virksomheten, overholder vilkår gitt i tillatelser, og
 - d. opplysninger om hvem som er ansvarlig for at rutinene blir overholdt.
- (4) Virksomheten skal gjøre dokumentasjon av internkontrollen tilgjengelig ved kontroll.

Våre hovedplikter

- Risikovurdere virksomhet
- Treffe rimelige tiltak for å redusere spredning
- Dokumentere

Vedlegg 1, Forskrift om fremmede organismer

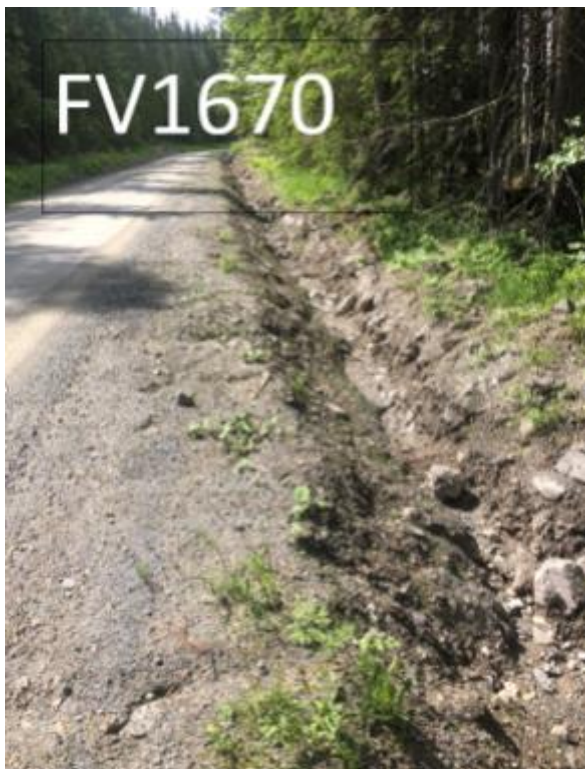
- Omfatter 30 arter/underarter av karplanter
- Kartlagt/kartlegger 12 av disse langs fylkesveg
– kun de landlevende
- Risikovurderer disse
- Treffer tiltak
- Tiltak kontaktsfestes

Vi mangler:

- Kartlegging av alle artene jf. forskrift
- For liten kontroll av utførelse

Risiko for spredning – når?

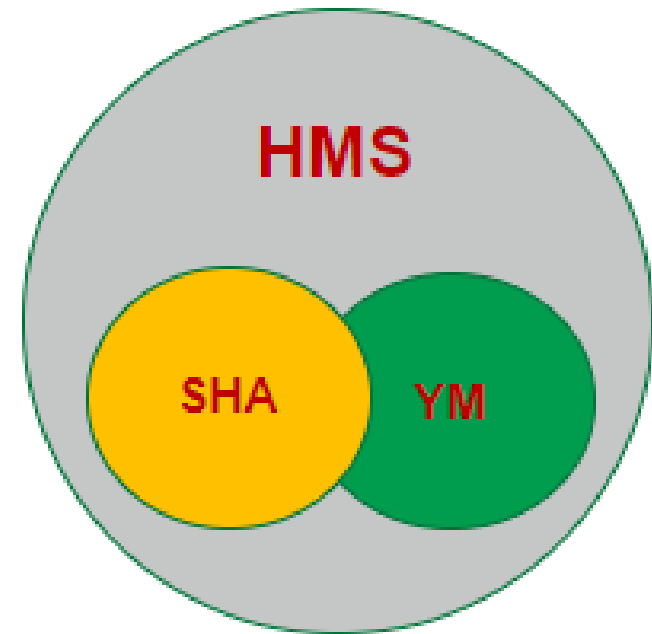
Kurs i Byggherre-HMS, ansatte

 Innlandet
fylkeskommune

Opplæringskrav for byggherrepersonell i IFK			
HMS-oppfølgning av kontrakter	Byggherrepersonell, obligatorisk for byggeledere og kontrollingeniører	- SHA - Ytre miljø - Arbeidsvarsling	Hvert 3. år

Ytre miljø som del av byggherre-HMS

Trafikk og miljø for Kvalitet og støtte
Janicke Haug

Kursing ved kontraktsrulling, entreprenør og ansvarlige internt

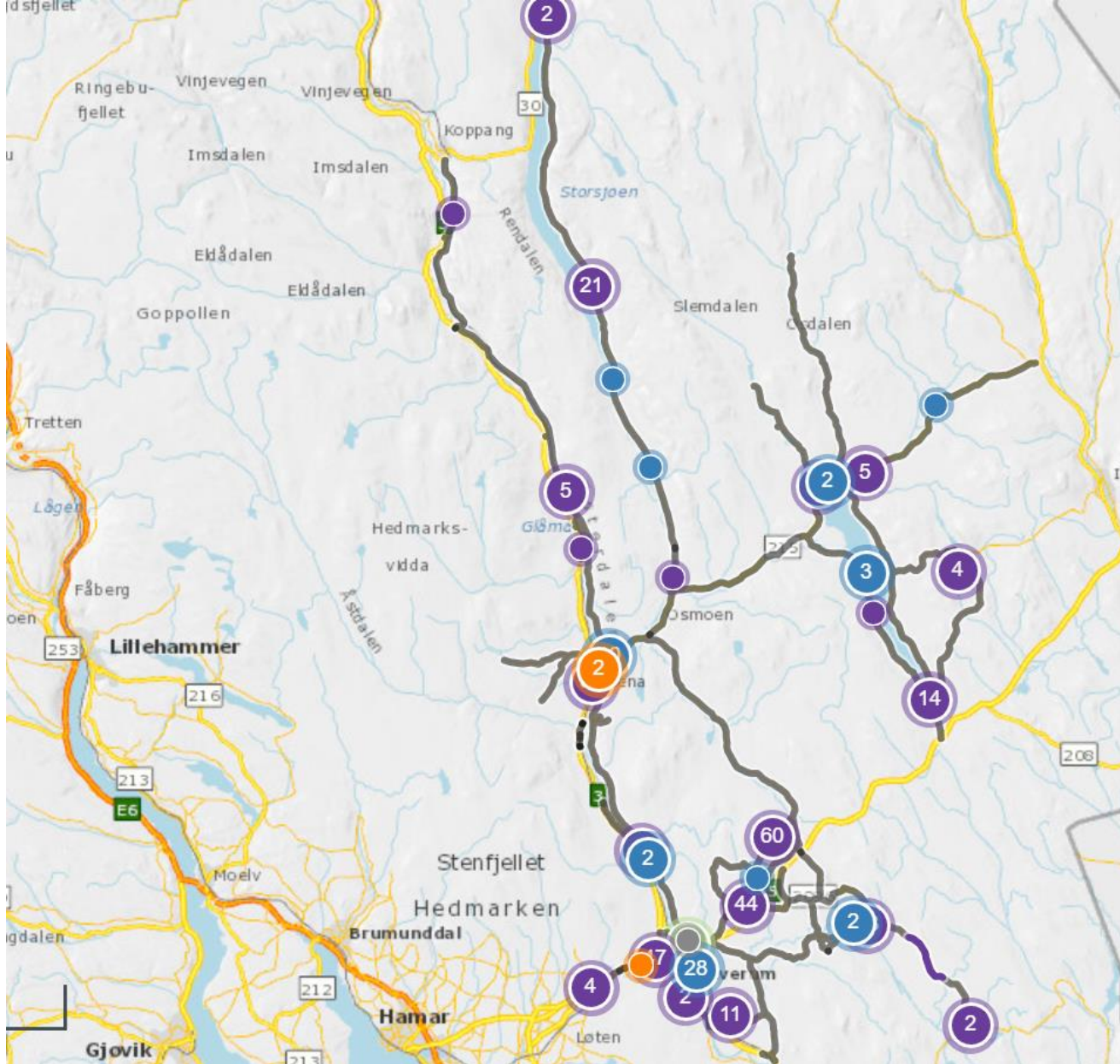

- Samme kurs for 13 driftskontakter
- Hvert er stedsspesifikt for kontraktsområdet

[Miljøriskovurderinger DK](#)

Fra MR 3402 Sør-Østerdalen 2020-2024:

Naturmangfold	Fremmed art: Spre fremmede organismer med høy eller svært høy risiko.	4	5	25	125	Byggherre kartlegge fremmede organismer og gjennomfør en økologisk risikovurdering med tiltak. Virksomhet dette er aktuelt for er blant annet: grøfterensk, kantklipp, stikkrenne skifting, masseflytting, arbeid i vassdrag, m.m.	4	3	75
Naturmangfold	Vegetasjon: Førringelse av artsrike veikanter.	3	5	10	50	Tiltak mot spredning av fremmede karplanter og for artsrike veikanter og følge opp med kantslått til kontraktsfestet tidspunkt.	3	4	40
Naturmangfold	Fremmed art: Ikke gjennomført økologisk risikovurdering og/eller funnet tiltak mot spredning av fremmede organismer.	3	3	10	30	Byggherre innarbeider rutiner i kvalitetssystemet, som sikrer at fremmede arter er kartlagt, oppdatert og risiko for spredning vurdert, samt at tiltak er innarbeidet i driftskontrakter og på Vegkart.no. ENT innrapportere funn av nye forekomster som oppdages fortløpende. Nye funn må meldes til ytre-miljøansvarlig i samferdselsavd.	3	2	20
Naturmangfold	Fremmed art: Gjøre kantslått av fremmede karplanter til feil tidspunkt.	1	3	1	3	Alle fylkesveger i DK har per dags dato bestander med fremmede karplanter og derfor er konsekvensen vurdert lavt.	1	3	3

 Skriv inn vegobjekttype eller søkeord

 Velg vegnett Vis i kart

 3402 Sør-Østerdalen 2021-2024
Kontraktsområde

 Fremmede arter [Artsnavn](#)

 Hagelupin
> 333 vegobjekter 46

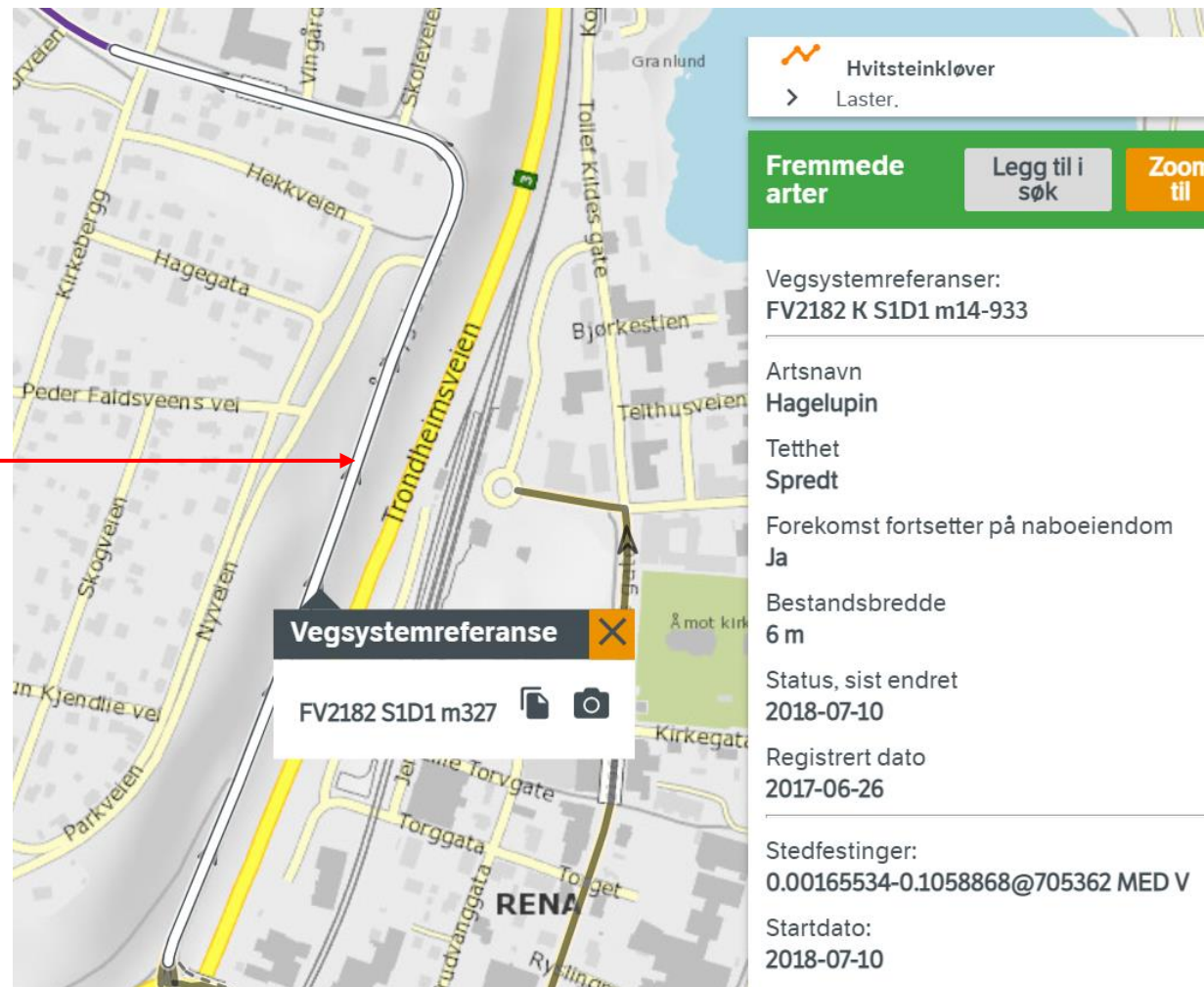
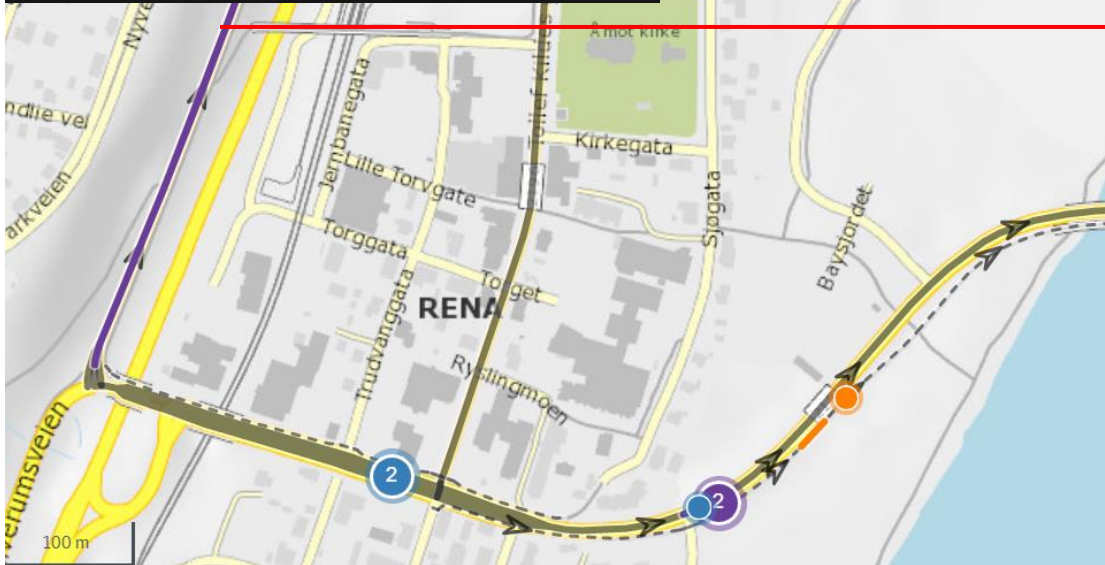
 Park- og hybridslirekne
> 1 vegobjekter

 Kanadagullris
> 2 vegobjekter

 Rynkerose
> 51 vegobjekter 1

 Hvitsteinkløver
> 3 vegobjekter

Innlandet
fylkeskommune

Eks. på ønsket hendelse

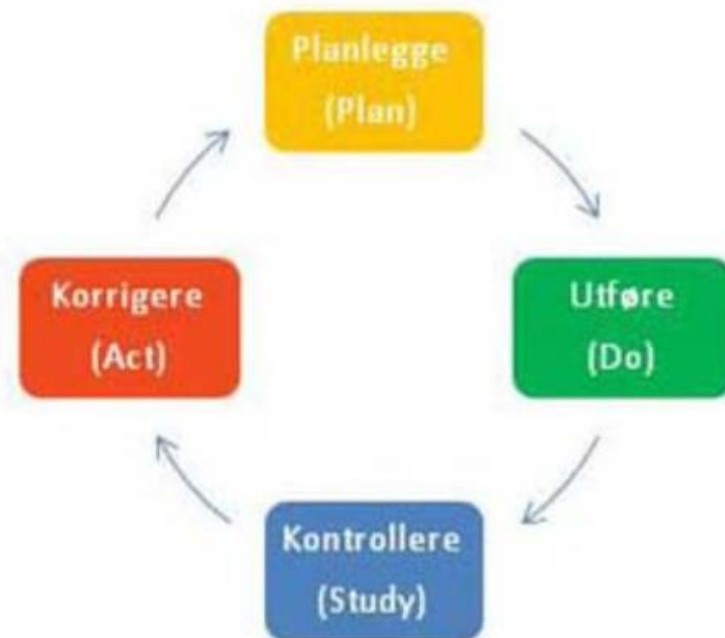
DK Kongsvinger

Miljørisker

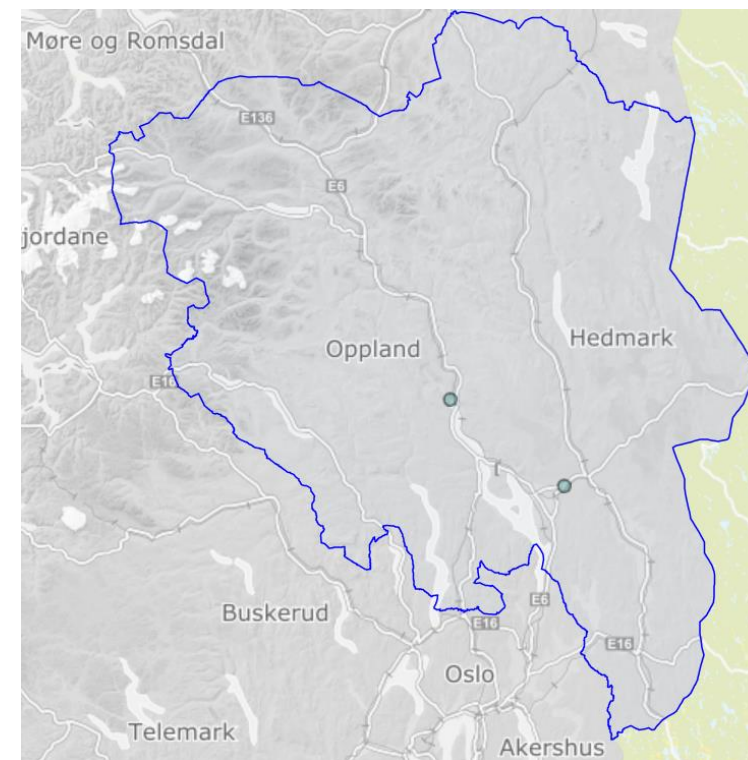
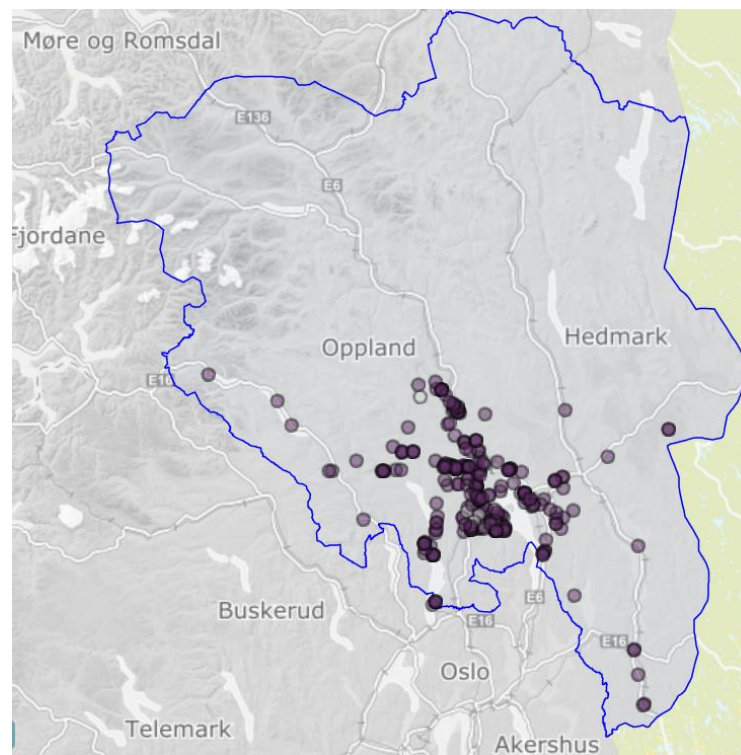
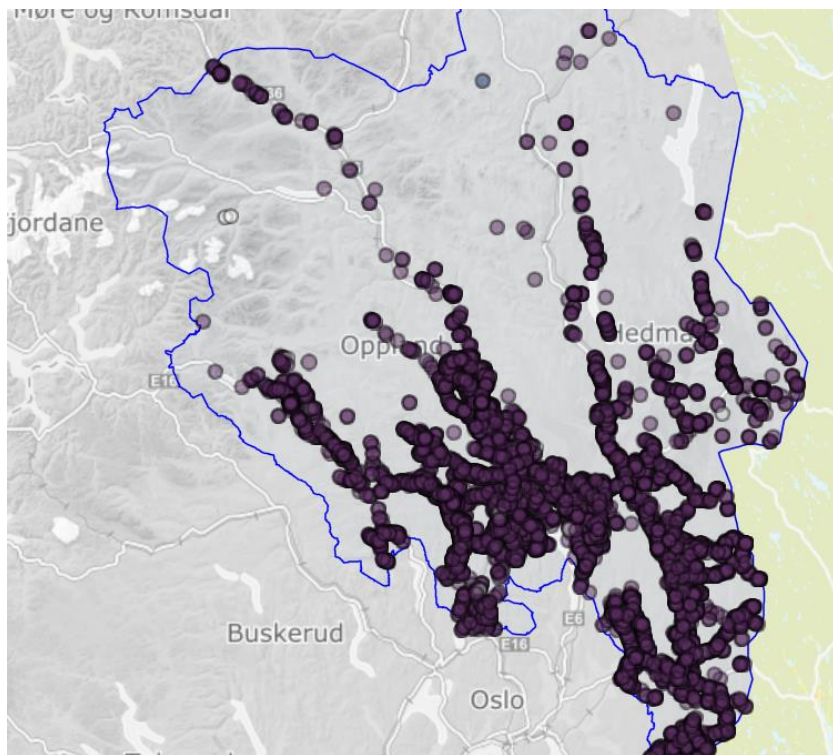
Skadeklasser (bransjestandard)

	Personskade	Materiell skade (kr)	Miljøskade
K1	Personskade uten fravær ut over legebesøk i forbindelse med medisinsk behandling	>50 000 - 250 000	Hendelse som medførte ikke-registrerbar forringelse av naturverdier, naturressurser, kulturminner e.l. Utslipp som ikke er registrerbar i resipient.
K2	Personskade med fravær til og med 10 arbeidsdager	250 000 - 1 000 000	Hendelse som førte til forbigående eller lettere forringelse av naturverdier, naturressurser, kulturminner e.l. Mindre utslipp og som er registrerbar i resipient. Restaureringstid < 1 år.
K3	Personskade med fravær over 10 arbeidsdager	1 000 000 - 5 000 000	Hendelse som har medført langvarig og alvorlig forringelse av naturverdier, naturressurser, kulturminner e.l. Betydelig utslipp. Restaureringstid 1-3 år.
K4	Personskade med mulig varig mén	5 000 000 - 1 000 000	Hendelse som har medført svært alvorlig og langvarig forringelse av naturverdier, naturressurser, kulturminner e.l. Stort utslipp. Restaureringstid 3-10 år.
K5	Dødsulykke (230 fraværsdager)	K5 >10 000 000	Hendelse som har medført ødeleggelse av nasjonale og regionale naturverdier, naturressurser, kulturminner e.l. Svært alvorlig utslipp. Restaureringstid > 10 år.

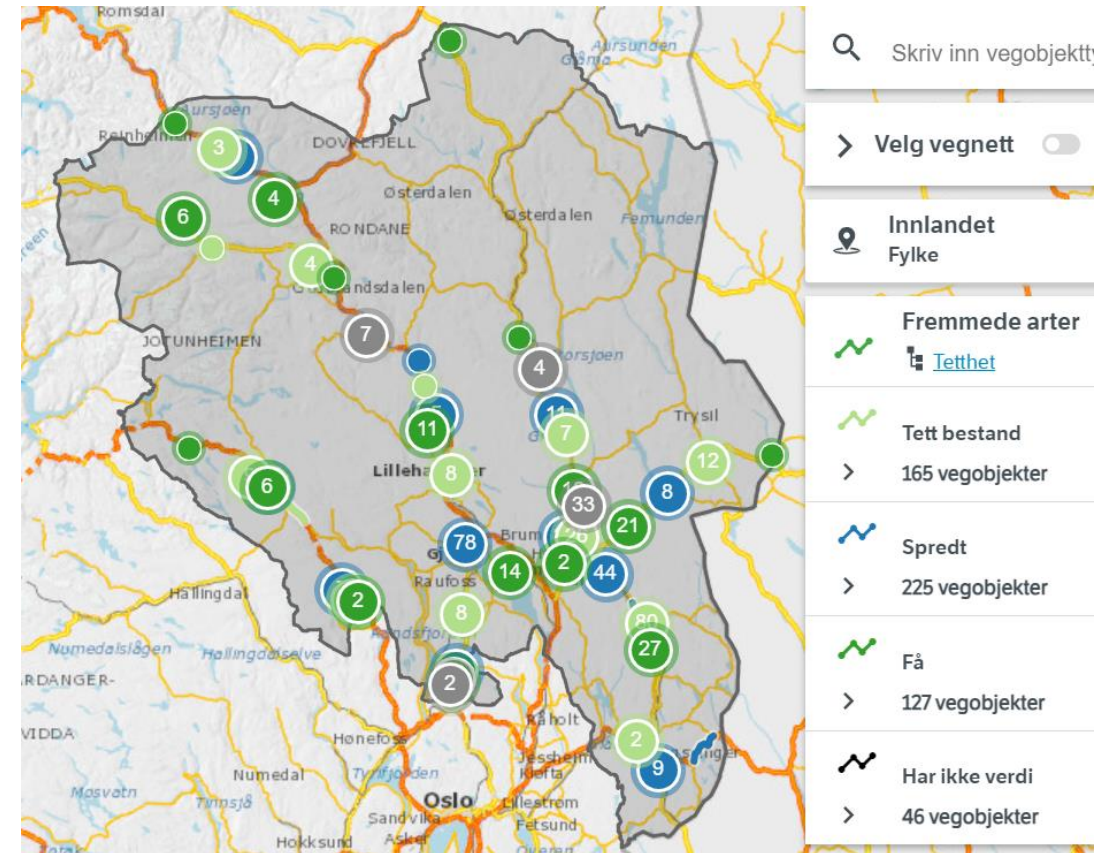
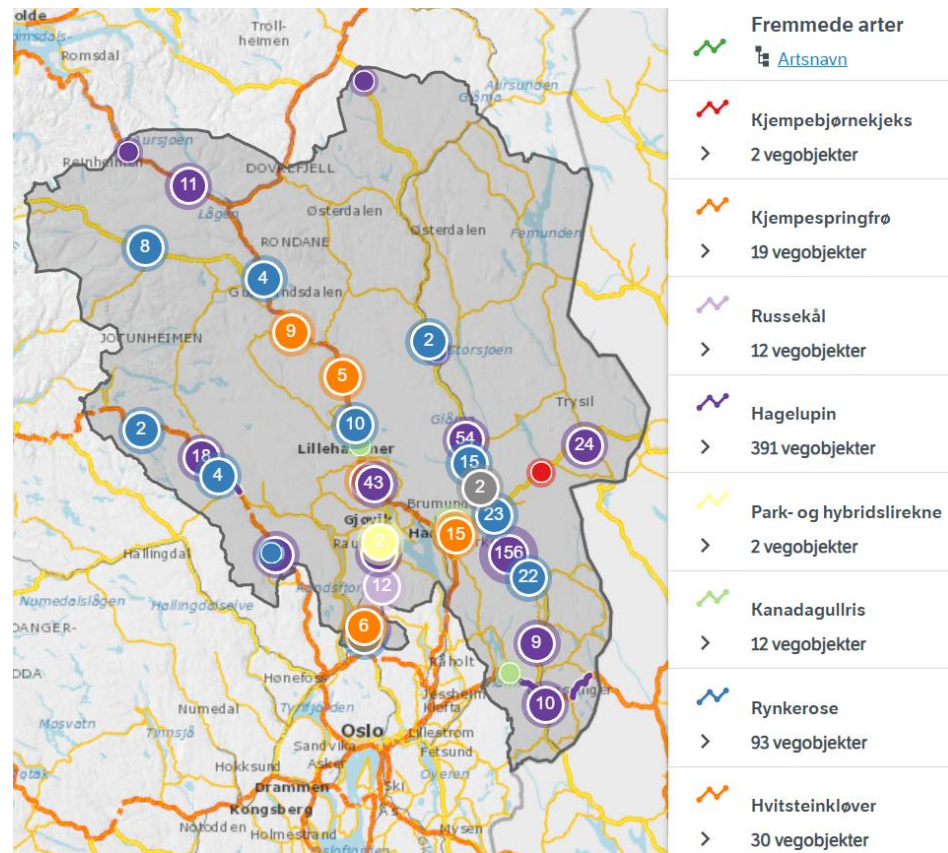
Hvordan er situasjonen?

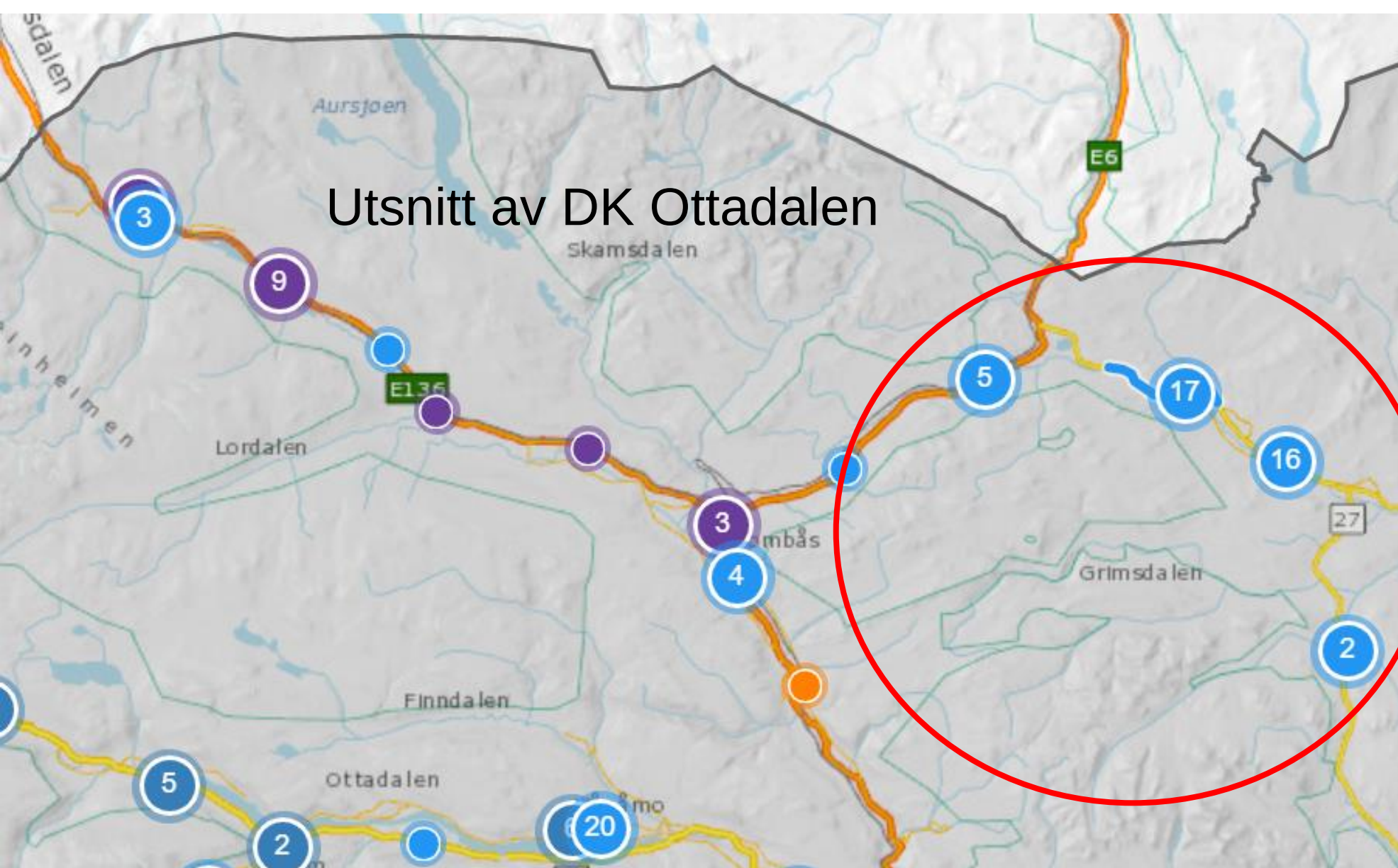
Nøkkelhull vs. fugleperspektiv

Artskart: Utbredelse av hhv. lupinslekta, park-kjempe-hybridslirekne og prydstorklokke i Innlandet.

Kartlagte fremmede karplanter, Innlandet

Utsnitt av DK Ottadalen

Innlandet
Fylke

Fremmede arter

[Artsnavn](#)

Kjempebjørnekjeks

Laster

Kjempespringfrø

Laster

Hagelupin

Laster

Rynkerose

Laster

Artsrik vegkant

[Kategoriser](#)

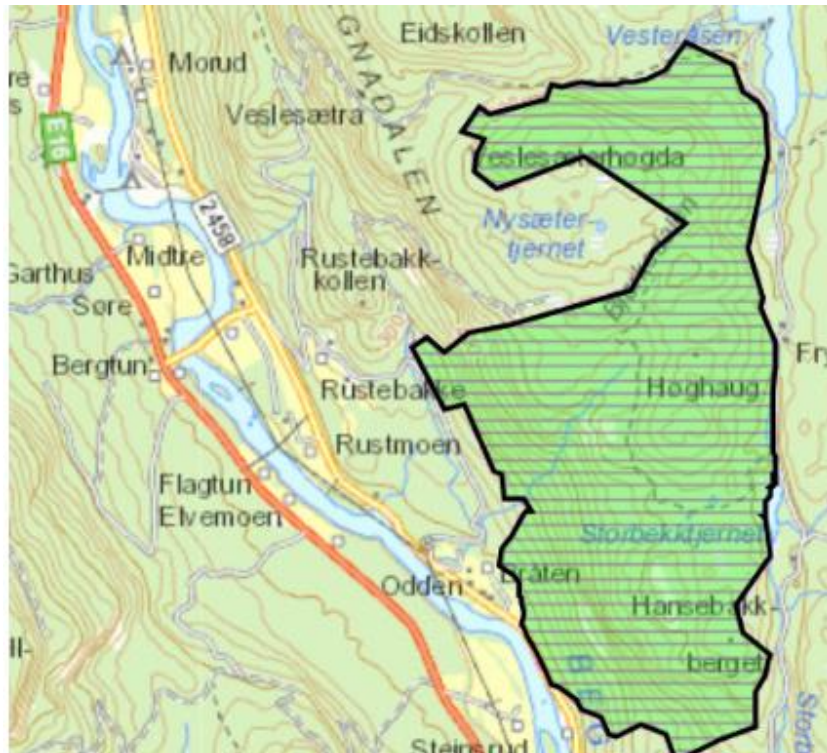
Innlandet
fylkeskommune

Bør vi gjøre noe annerledes?

- Klippe-klippe...
- En sjelden gang bekjempe
- Vurdere ved flytting av masser – internt og massetak etc.
- Det er risikoforskjell – vurdere tiltak for art ut fra sted
 - Nøkkelhull vs. fugleperspektiv
- Ulike tiltak bør avhenge av art og sted
- Tiltaksgrad bør økes ved funn nær verdifull natur hvor arten er en trussel

Nærhet til verdifull natur

Sør-Aurdal kommune

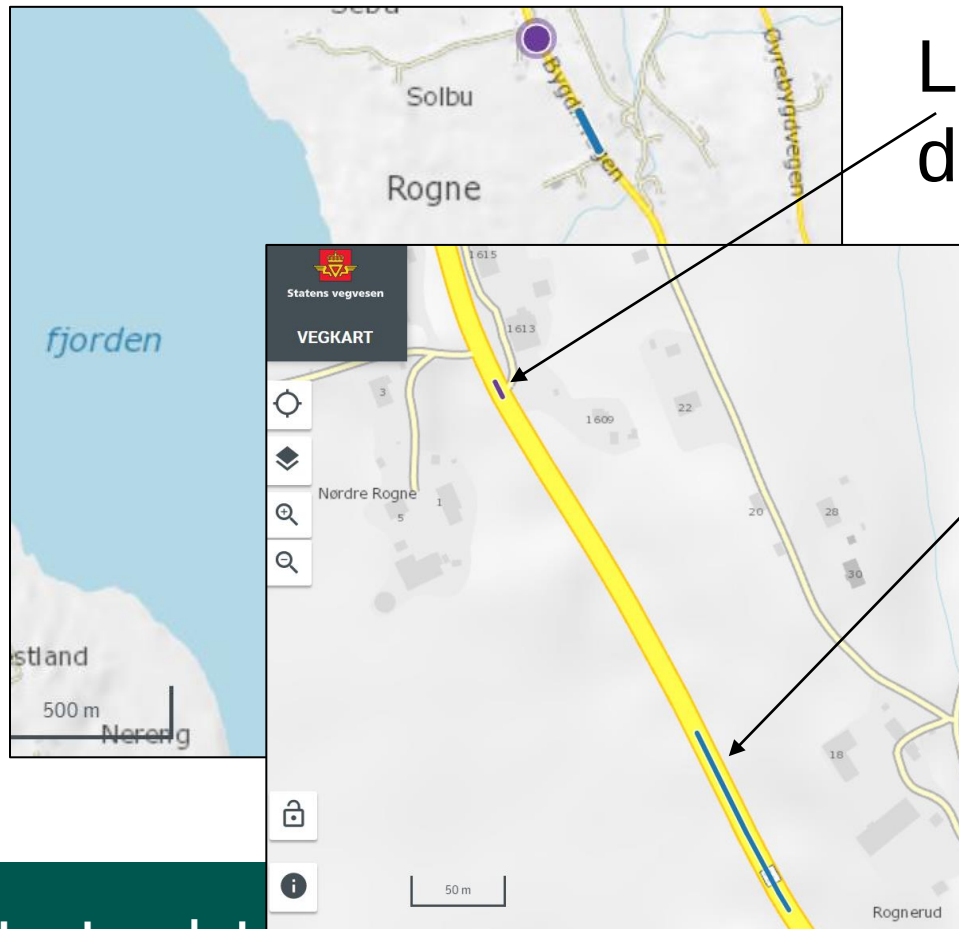
Figur 2: Naturbase ID: VP00000974 Høghaug og Hansebakkberget. Foreslått naturvern, skogvern, ligger helt inntil FV2458 mellom Bråten og Hansebakken. Gammel gran og furuskog med mye død ved og en del rødlistearter.

Krav:

- Dialog med Statsforvalteren ved behov for hogst.
- Stor tiltaksinnsats mot fremmede arter i kontrakt.

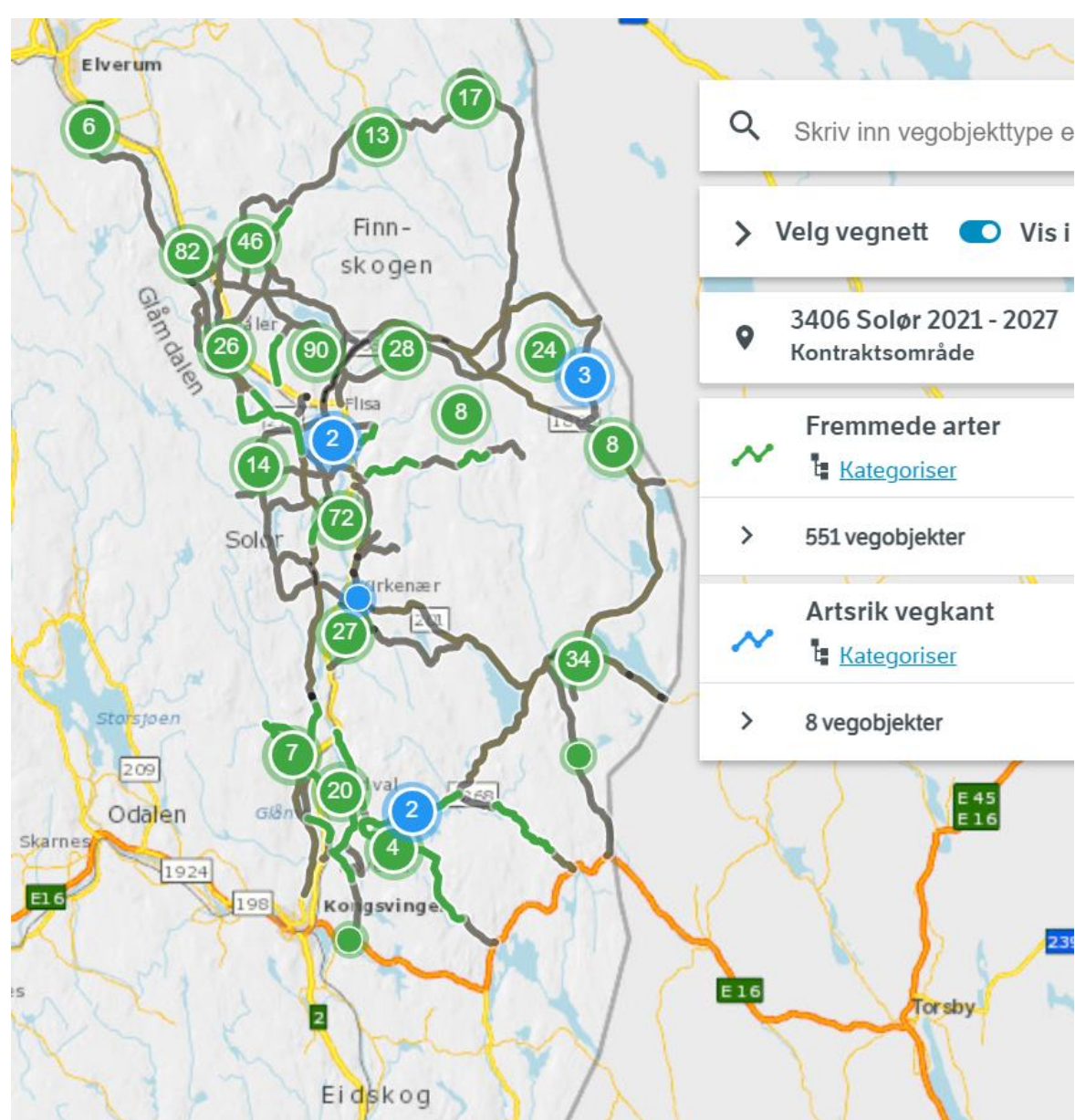
Tiltaksgrad

Liten hagelupinbestand nær
dragehodebestand i DK Valdres

Rimelig med
kraftige tiltak

Situasjonen i DK Solør

Hva fungerer her?

...Spredningsfare?

Tiltak kun nær naturvernområder...?

Andre forhold

- Forurensingsforskriften
- Økonomi – kostnadsoverslag
- Hensiktsmessig bruk av masser

Ønsker en mer helhetlig tilnærming til
håndtering av fremmede arter

Takk for oppmerksomheten

Innlandet
fylkeskommune